

PROTOKÓŁ
II posiedzenie
doraźnej Komisji ds. Równego Traktowania,
Dialogu Obywatelskiego i Wielokulturowości
(17.04.2023 godz. 13⁰⁰ – wideokonferencja)

Porządek posiedzenia:

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Przyjęcie protokołu z I posiedzenia Komisji.
3. Podyplomowe Studia z Wiedzy o Regionie – prof. dr hab. Jolanta Tambor.
4. Równość szans w funduszach europejskich w perspektywie 2021-2027 – prezentacja.
5. Sprawy różne.
6. Zakończenie posiedzenia.

W posiedzeniu uczestniczyli: Alina Bednarz, Przewodnicząca, Urszula Koszutska, Zastępca Przewodniczącej, członkowie: Lucyna Ekkert, Dorota Konieczny-Simela, Andrzej Molin, Mariusz Ogończyk.

1. Otwarcie posiedzenia:

- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – otworzyła posiedzenie – obecni członkowie Komisji wyrazili zgodę na prowadzenie obrad w trybie zdalnym.

2. Przyjęcie protokołu z I posiedzenia Komisji:

Przewodnicząca poinformowała, że protokół zostanie przyjęty na kolejnym posiedzeniu.

3. Podyplomowe Studia z Wiedzy o Regionie:

- **prof. dr hab. Jolanta Tambor, Zakład Socjolingwistyki i Społecznych Praktyk Komunikowania Uniwersytetu Śląskiego, Kierownik Podyplomowych Studiów z Wiedzy o Regionie** – studia podyplomowe to studia dla osób, które skończyły studia magisterskie (ewentualnie po licencjacie), mają charakter doskonalący. Od początku były pomyślane jako

studia interdyscyplinarne z przewagą zagadnień humanistyczno-społecznych plus moduł zagadnień geograficzno-geologiczno-przyrodniczych. Założenie jest takie, aby były to studia o regionie, a nie tylko o Śląsku. Słuchacze uzyskują kompetencje do prowadzenia edukacji regionalnej w szkołach oraz w instytucjach kultury, w większości są to nauczyciele, ale zdarzają się osoby spoza tego zawodu uczestniczące w kursie. Studia trwają dwa semestry, jest realizowanych pięć modułów tematycznych. Moduł I – *języki i dialekty w województwie śląskim* – główne miejsce zajmuje *lekt* śląski i jego lokalne odmiany (cieszyńska, opolska). Moduł II – *dziedzictwo kulturowe regionu*. Moduł III – *sztuka w regionie* (literatura, film, teatr). Moduł IV – *historyczne i socjologiczne uwarunkowania regionu*. Moduł V – *uksztaltowanie regionu* (geografia z przyrodą). Ważnym elementem, funkcjonującym na styku modułów, jest udział w grach dydaktycznych, np. *śląski escape room*. Typ zajęć na uczelni: wykłady i konwersatoria – sto godzin. Kolejne sto godzin to zajęcia terenowe. Lokalizacje zajęć: Czeski Cieszyn, Jasna Góra (biblioteka), Lelów, Mikołów, Jaworzno, Żywiec, Żory. Absolwenci są przygotowani do roli liderów edukacji regionalnej, tworzenia programów regionalnych i innych form edukacyjnych związanych z wiedzą o regionie. Do tej pory studia ukończyło 131 osób. Opłata za studia podzielona jest na trzy części: wpłata indywidualna studenta oraz dotacje z gminy i urzędu marszałkowskiego. Problemy, które wymagają interwencji: promocja w szkołach (akcję należy przyspieszyć i rozpocząć na wiosnę), zacieśnienie współpracy ze Śląskim Kuratorium Oświaty, pomoc tłumacza języka migowego (w przypadku studiów podyplomowych nie można uzyskać środków finansowych z ministerstwa), poszerzenie kręgu osób mogących liczyć na dofinansowanie do studiów (w tej chwili tylko nauczyciele szkół publicznych), promocja studiów w środowiskach i samorządach lokalnych.

- **radna Dorota Konieczny-Simela** – problem tłumacza języka migowego – być może trzeba wystosować jakiś apel do władz samorządowych województwa, bo prawdopodobnie nie jest to duża uciążliwość finansowa.
- **prof. Jolanta Tambor** – być może istniałaby możliwość oddelegowania takiego tłumacza, bo Urząd Marszałkowski prawdopodobnie zatrudnia taką osobę. To jest kwestia obsługi wyjazdów. Jest potrzeba szerszej akcji informacyjnej żeby wydziały edukacji w urzędach gmin, w powiatach, wiedziały o tym, że Województwo uczestniczy w dofinansowaniu takich studiów.
- **radny Andrzej Molin** – czy jest wiedza na temat sposobu realizacji edukacji regionalnej, ponadto czy istnieje jakiś podręcznik do tego przedmiotu ?
- **prof. Jolanta Tambor** – jest pewna wiedza jak to jest realizowane. Osoby, które uczestniczyły w kształceniu na studiach podyplomowych, ale także inne,

zapraszają aktualnych studentów tego kierunku z wykładowcami na takie zajęcia. Są także spotkania z uczestnikami poprzednich edycji studiów, gdzie osoby te dzielą się swoimi doświadczeniami. Nie ma podręcznika do całości studium edukacji regionalnej. Powstał kiedyś program edukacji regionalnej, który miał prowadzić do powstania podręcznika lub może materiałów edukacyjnych – być może da się zachęcić absolwentów, aby się do tego przyczynili. Jest powołana rada programowa ds. edukacji regionalnej, więc ten pomysł może doczeka się realizacji przy niewielkiej pomocy finansowej – publikacja nie musi być papierowa, ale zgodnie z duchem czasu w formie elektronicznej.

- **radny Andrzej Molin** – czy da się oszacować ile procent szkół prowadzi w jakiegokolwiek formie edukację regionalną w naszym województwie? Apel do Marszałka o pomoc w sfinalizowaniu takich materiałów wydaje się zasadnym, natomiast Pani Profesor mogłaby przedstawić koncepcję jak to ma wyglądać.
- **prof. Jolanta Tambor** – co do pierwszego pytania – nie da się tego oszacować. Są znane miejsca, gdzie prowadzona bardzo intensywna edukacja regionalna – Ruda Śląska-Kochłowice, Katowice i inne, ale nie ma mocy sprawczej żeby to sprawdzić. Tu potrzebna byłaby chyba pomoc Kuratorium Oświaty, aby pozwoliło taką miniankię przeprowadzić.
- **radna Lucyna Ekkert** – zapewne wizytatorzy szkół posiadają jakąś częściową wiedzę na ten temat i można by się zwrócić do Kuratorium z takim zapytaniem. Problem poszerzenia grona osób, które mogłyby liczyć na dofinansowanie do studiów jest omawiany praktycznie co roku przy omawianiu budżetu. Kwota na początku była większa, teraz jest około 39 tys. i w zasadzie wszyscy, którzy ubiegali się o takie dofinansowanie, otrzymali je. Warunki dofinansowania określa *Karta Nauczyciela* i na dzień dzisiejszy nie ma innych możliwości udzielania dofinansowania dla osób spoza grupy zawodowej nauczycieli.
- **prof. Jolanta Tambor** – często zwracają się z zapytaniem o dofinansowanie osoby spoza szkół, ale pracujące np. w bibliotekach, domach kultury. Roczny koszt takich studiów to jest około 4 tys. zł.
- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – podziękowała prof. Tambor za wystąpienie. Problemem do rozwiązania będzie więc znalezienie ewentualnego tytułu w budżecie do wydatkowania środków.

4. Równość szans w funduszach europejskich w perspektywie 2021-2027 – prezentacja:

- **Pani Agata Woźniak, Kierownik Referatu Koordynacji EFS i zasad horyzontalnych w Departamencie Rozwoju i Transformacji Regionu** – Departamenty: Rozwoju i Transformacji Regionu, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego pełnią funkcję, w imieniu Zarządu Województwa, instytucji zarządzającej funduszami europejskimi, czyli RPO 2014-2020, Funduszami Europejskimi dla Śląskiego w perspektywie 2021-2027. Być może w priorytecie X (fundusze na transformację) dałoby się znaleźć środki na poszerzenie oferty studiów z zakresu edukacji regionalnej. W kwietniu rusza konkurs na zachowanie tożsamości lokalnej regionalnej – on jest skierowany do instytucji kultury, do samorządów. Referat zajmuje się: projektami, tzw. *miękkimi*, skierowanymi na rozwój indywidualny, a także zasadami horyzontalnymi funduszy europejskich, które są obowiązkowe na każdym poziomie realizacji programu i przedstawiają się następująco:

- zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
- zasada równości kobiet i mężczyzn,
- zgodność projektu z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych,
- poszanowanie praw podstawowych oraz przestrzeganie *Karty praw podstawowych Unii Europejskiej*,
- zasada partnerstwa,
- zasada zrównoważonego rozwoju i DNSH¹ – „nie czyn poważnych szkód”.

Projekty realizowane w ramach programów będą musiały być pozbawione wszelkich form dyskryminacji, czyli musi być zapewniony wszystkim osobom jednakowy dostęp do informacji, produktów, usług, infrastruktury, zatrudnienia. Sama treść projektów również nie może być dyskryminacyjna. W regulaminach naborów oraz w instrukcji wypełniania wniosków też zawarte są takie informacje. W każdej umowie dotyczącej dofinansowania projektów znajduje się klauzula zakazująca dyskryminacji pośredniej i bezpośredniej.

W Komitecie Monitorującym programu został zapewniony udział przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz: osób z niepełnosprawnościami, praw podstawowych, ochrony środowiska, przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na cechy prawnie chronione, promowania równości kobiet i mężczyzn, promowania włączenia społecznego. Przy tym komitecie powstanie dodatkowo tzw. *okrągły stół ds. równości* – ciało doradcze składające się z przedstawicieli i przedstawicielek organizacji pozarządowych reprezentujących grupy marginalizowane, inne niż te, na rzecz których działają członkowie i członkinie komitetu. Są to m.in. dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, osoby ubogie, w kryzysie bezdomności, osoby zagrożone dyskryminacją ze względu na

¹ *do no significant harm* (zasada nieczynienia poważnej szkody środowisku)

orientację seksualną, seniorzy, społeczność cygańsko-romska, byli więźniowie w procesie reintegracji, organizacje wspierające aktywność obywatelską oraz rozwój zawodowy kobiet w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu.

Przynajmniej raz w okresie realizacji programu przeprowadza się analizę sposobu jego wdrażania w zakresie zgodności z zasadami równościowymi, a w pozostałych badaniach ewaluacyjnych wybrane zagadnienia, procesy lub obszary tematyczne analizowane są również w kontekście ich wpływu na realizację zasad równościowych.

Przejawem realizacji zasad jest też stosowanie kryterium dostępu warunkującego otrzymanie dofinansowania wyrażonego w pozytywnym wpływie na zasadę niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz stosowanie kryteriów premiujących za zaplanowanie działań wyrównujących szanse grup zagrożonych dyskryminacją. Zapewnienie dostępności infrastruktury, środków transportu, towarów, usług, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych oraz wszelkich produktów projektów (w tym także usług), które nie zostały uznane za neutralne, dla wszystkich ich użytkowników/użytkowniczek.

Zgodność projektu z zasadą równości kobiet i mężczyzn – wnioskodawca jest obowiązany do spełnienia tzw. *standardu minimum*, projekt musi być też zgodny z *Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej* (problem stanowią uchwały anty-LGBT oraz inne dokumenty jeśli są w nich znamiona dyskryminacji bezpośredniej lub pośredniej).

Dokumenty pomocne przy pisaniu projektu: wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych – załącznikiem do nich jest instrukcja do standardu minimum oraz standardy dostępności (cyfrowej, informacyjno-promocyjnej, szkoleniowej i architektonicznej, w tym dostępności obiektów zabytkowych). Jest ponadto ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, ustawa o dostępności cyfrowej i program *Dostępność plus*. Dużą częścią naszych działań są działania informacyjno-promocyjne (dane na stronie fundusze.slaskie.pl – sekcja *fundusze europejskie bez barier*).

Rusza akcja o nazwie *Stacja równość* – cykl spotkań, w trakcie których będą poruszane tematy związane z równością płci. Do wakacji zaplanowane są trzy spotkania, tzw. *przystanki*, na jesieni kolejne trzy.

Co do szkoleń, spotkań informacyjnych dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów, to one są realizowane w dostępnych architektonicznie budynkach. Każdy formularz rejestracji na wydarzenia zawiera pytanie o szczególne potrzeby. Materiały multimedialne są zgodne z dyrektywą WCAG 2.1 poziom AA (filmy zawierają napisy i audiodeskrypcję), stosowane są teksty alternatywne do grafik i zdjęć na stronie www oraz profilu na *FB*, używany jest prosty język. Podczas imprez plenerowych zapewniony jest asystent osoby z niepełnosprawnością, a podczas konferencji tłumacz polskiego języka migowego. Strony internetowe (urzędu oraz strona programu) są zgodne

z zaleceniami standardu WCAG 2.1 i ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. W siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego zostały zainstalowane znaczniki systemu TOTU POINT. Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich wyposażony jest w pętlę indukcyjną oraz mieści się w budynku przystosowanym do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.

- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – prośba o informowanie komisji o planowanych wydarzeniach, konferencjach, spotkaniach, np. *okrągłego stołu ds. równości*. Ponadto kwestia ewentualnego sfinansowania z funduszy tłumacza języka migowego dla potrzeb edukacyjnych związanych ze studiami z wiedzy o regionie (w nawiązaniu do wypowiedzi prof. Jolanty Tambor).
- **Pani Agata Woźniak** – w osi transformacyjnej różne działania w ramach studiów podyplomowych i innych działalności krótkoedukacyjnych mogą być prawdopodobnie dofinansowane. Musiałby zostać napisany projekt przez Uniwersytet, a w nim włączona sprawa tłumacza jako jeden z elementów. Warto też zwrócić uwagę na planowane konkursy dotyczące zachowania tożsamości, finansowane z funduszu transformacyjnego, które nie będą mocno obostrzone, a mogłyby być realizowane przez szerokie grono beneficjentów, przy wsparciu absolwentów studiów, o których mowa. Jeśli konkurs zostanie ogłoszony, to będzie to rozpowszechnione na wszystkich naszych kanałach informacyjnych.
- **radna Urszula Koszutska** – czy podmioty typu szkoły, przedszkola będą mogły aplikować i w tej sytuacji niekonieczna jest np. forma organizacyjna stowarzyszenia ?
- **Pani Agata Woźniak** – może aplikować każdy kto ma jakąś osobowość prawną.
- **radna Dorota Konieczny-Simela** – aplikuje bezpośrednio szkoła, czy organ prowadzący ?
- **Pani Agata Woźniak** – dotychczas było tak, że organ prowadzący, chyba że daje pełnomocnictwo dyrektorowi szkoły do czynności związanych ze składaniem wniosku.
- **radna Lucyna Ekkert** – sprawa oddelegowania tłumacza języka migowego na jakieś wyjątkowe wydarzenia, być może jest możliwa – to jest też kwestia kadrowa, ale do rozeznania, natomiast jeśli chodzi o zwiększenie środków na doskonalenie, to raczej trzeba zastosować te możliwości, o których mówiła Pani Agata.

- **radny Andrzej Molin** – wydanie materiałów do edukacji regionalnej byłoby bardzo sensownym posunięciem i może warto namawiać do tego osoby decyzyjne na Uniwersytecie, a z pewnością Panią prof. Jolantę Tambor.
- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – po konsultacji z Panią Profesor zostaną sformułowane wnioski, które do Państwa roześlę i ewentualnie sformułujemy pismo do Marszałka.

5. Sprawy różne:

Brak.

6. Zakończenie posiedzenia:

- **radna Alina Bednarz, Przewodnicząca Komisji** – podziękowała za udział w II posiedzeniu komisji – następne posiedzenie odbędzie się w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej [zakończenie – godz. 14³⁰].